

ЗОЛОЗОВА Т. В.

ВОЛОДИМИР ГОРОВИЦЬ

Вельмишановний пане ректоре, високоповажні члени Вченої ради, шановні гості, дорогі колеги і студенти.

З великим хвилюванням і вдячністю беру участь у святкуванні знаменного ювілею – сторіччя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Тетяна Василівна Золозова.
Виступ на Міжнародній науково-практичній конференції «Академія на межі століть». Київ.
2013 рік. Фото С. Р. Ніколаєва.

Адже всім тим, що маю у своєму професійному житті, я завдячую славній альма матер. Це тут, у класі видатного самобутнього скрипаля Олексія Миколайовича Горохова переді мною відкрився магічний світ скрипкового виконавства. А видатний теоретик, незабутня мудра Надія Олександрівна Горюхіна спрямувала мене до наукових пошуків у галузі теоретичного аналізу західноєвропейської та української музики. Отже, навчання в Київській консерваторії було не тільки оволодінням високим професіоналізмом. Це були уроки безкорисливого служіння мистецтву шляхетної духовності, вони у традиціях нашої Академії і запам'яталися на все життя.

Безумовно, мої зв'язки з Академією не переривались і під час роботи у Франції, ЮНЕСКО і Посольстві України у Франції. Адже в кожному творчому колективі – у симфонічних і військових оркестрах, хорах, серед солістів, з якими я працювала, – я з радістю зустрічала випускників Київської академії. Як члену журі доводилось брати участь у міжнародних конкурсах і радіти за наших золотих і срібних медалістів: вони гідно продовжували традиції нашої Консерваторії, у якій викладали такі видатні майстри, як

Павло Коханський, Михайло Ерденко, Давид Бертьє, і де здобув блискучу освіту Володимир Горовиць у таких великих музикантів, як Володимир Пухальський, Фелікс Блюменфельд, Генріх Нейгауз. Ім'я В. Горовиця широко відоме у Франції, яка відіграла важливу роль у творчому житті піаніста. Адже Париж – це початок великої єв-

ропейської кар'єри митця і тріумфальні концерти пізнього періоду, які збіглися з нагородженням його орденом Почесного Легіону. Володимир Горовиць приїхав до столиці світу, яка на той час (1926) диктувала естетичну моду. На паризькій сцені з класичним репертуаром конкурували піаністи різних європейських шкіл, лідером була німецька, яку очолював Артур Шнабель. Але В. Горовиць, відроджуючи полум'я романтичних віртуозів, перевернув весь піаністичний світ Парижа своїм могутнім талантом. Артур Рубінштейн згадував, що Володимир Горовиць, буквально, виривав Париж у нього з рук. У ньому вбачали нового Ференца Ліста, який підніс фортепіанне мистецтво на нечувану висоту. Його називали величезним майстром, а йому було лише 23 роки. Сам Моріс Равель вітав Володимира Горовиця за виконання його п'єси «Сумні птахи». На початку 30-х років публіка і критика одноставно захоплювались його оригінальним тембровим прочитанням музики М. Равеля і К. Дебюссі, а сам піаніст пишався, що віднайшов 14 тембрів кольорів, пов'язаних із настроями у невеличкій Серенаді К. Дебюссі.

Французька критика з гумором передає шалений ажіотаж навколо його паризьких концертів. Вони супроводжувались зазвичай автомобільними заторами і щільними рядами поліції, яка розтягувалась на кілометри по вулиці Фобур Сент Оноре. Натовп штурмував зал Плейель. Наблизитись до залу мали змогу пішоходи. Щоб послухати В. Горовиця, публіка готова була прийти на руках, навіть пластувати на животі. Величезний, тріумфальний успіх. Ніхто не досяг його досконалості. Це новий Н. Паганіні. Твори Ф. Ліста, Р. Шумана, Ф. Шопена були шедеврами його виконавського мистецтва.

Київська школа піанізму, яку В. Горовиць демонстрував як ніхто інший, стала близькою французькому музичному слуху, французькій композиторській школі. Про це яскраво говорив Франсіс Пуленк, з яким Володимира Горовиця єднала творча і людська дружба. Він вважав, що його твори ніхто не грав краще за В. Горовиця. Кольорове, темброве багатство піанізму В. Горовиця, який мав, як відомо, кольоровий слух (він бачив у кольорах, чув красу своєї музики), стало дивовижно близьким французькому музичному генію. А коли 1985 року піаніст приїхав до Парижа з концертами, його сприйняли як легенду. Екзальтована публіка, видатні світові піаністи критика були захоплені: *«Ніхто не грає так, як цей диявол. Божественний звук, сама музика. Горовиць поет, у нього все йде від музики: темпи, динаміка, фразування. Феномен Горовиця – це унікальне виконавське Я. Він найсучасніший серед піаністів»*¹.

Таке визнання паризької критики звучить наддивовижно актуально і сьогодні, у день сторіччя його Альма матер, яка спрямувала В. Горовиця до світової слави. Столиця України, Національна академія вшановують пам'ять свого геніального випускника. Великий авторитет має конкурс його пам'яті, який регулярно відбувається в Києві.

Фірма «Sony» спільно з Йельським університетом у жовтні 2013 року випустили в серії «Видатні пам'ятки історії» повний цикл записів концертів В. Горовиця за 35 останніх років його діяльності, відзначаючи, що на них не впливають ні мода, ні час. Цей кофр у формі Картегі Холл містить 50 дисків, з яких багато опубліковані вперше. Дозвольте мені передати до фонотеки нашої Академії цей документ живої історичної традиції київської школи піанізму, розвинену її талановитим представником. Як колишня студентка Національної академії, чим я пишаюся, хочу звернутись до студентів. Завжди пам'ятайте слова Володимира Горовиця: *«Я є тим, ким має*

¹ Harmonie. Special Horowitz // Diapason. – 1985. – Octobre. – P. 14.

бути кожен артист, – індивідуальністю, я оберігаю її як величезну грудку сталі, якої ніхто ніколи не міг зрушити з місця»¹.

Повертаючись у сьогоднішній день, скажу, що Національна музична академія України імені П. І. Чайковського відома в усьому світі як потужний центр музичної культури. Колектив професорів і викладачів найвищого професійного рівня виконує важливу і шляхетну державну місію: виховує високу музичну культуру і духовність нинішнього і майбутніх поколінь нашого талановитого, креативного народу на благо України. Віват Академія! До нових берегів, дорогі колеги і студенти!

Володимир Самійлович Горовиць.

---

¹ Plaskin Glenn. Vladimir Horowitz: A Biography / Glenn Plaskin. – Paris : Buchet / Chastel, 1985. – P. 57.